

Newsletter

IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu v Slovenskej republike

Číslo 2/2012 – apríl 2012

Vážení spolupracovníci, milí priatelia,

IOM aj v roku 2012 pokračuje v aktivitách vo všetkých hlavných oblastiach svojej činnosti. Okrem toho od nového roka spúšťa niekoľko aktivít rozvíjajúcich nové aspekty integrácie cudzincov. V rámci projektov financovaných Európskym fondom pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín (EIF) budeme detailnejšie skúmať oblasť socio-kultúrnej orientácie novo prichádzajúcich migrantov, čo je na Slovensku často skloňovaný, ale v praxi nerozvinutý koncept. Projekt je realizovaný formou výmeny skúseností medzi zahraničnými expertmi a relevantnými slovenskými aktérmi, na základe ktorej IOM pripraví súbor odporúčaní pre tvorbu a realizáciu programov v oblasti jazykového a socio-kultúrneho vzdelávania migrantov. Ďalšou novou aktivitou v rámci EIF je výskum skúseností migrantov a migrantiek s rôznymi formami násillia a zneužívania na Slovensku. Snažíme sa zistiť, ako často sa migranti s takýmito prejavmi stretávajú, ako vnímajú ich príčiny a aký je ich dopad na ich život na Slovensku, pričom nás zaujímajú skúsenosti v rámci rôznych prostredí, ako je verejný priestor, domácnosť, pracovisko, či úrady. Výsledky výskumu chceme využiť na presadzovanie zlepšenia postavenia a služieb pre migrantov s dôrazom na prevenciu násillia a zneužívania a na pomoc tým, ktorí boli takýmito prejavom vystavení. Posledným zo súboru nových integračných aktivít je medzinárodný projekt Next Door Family EU, v rámci ktorého IOM na Slovensku odskúša nový model integrácie migrantov na lokálnej a individuálnej úrovni formou stretnutí rodín migrantov a rodín slovenských občanov. Koncept vyvinula česká mimovládna organizácia Slovo 21, ktorá od roku 2004 s úspechom zorganizovala viac ako 490 rodinných stretnutí. V novembri 2012 sa stretnutia po prvýkrát uskutočnia v ďalších 6 krajinách Európy. Viac informácií o uvedených projektoch budeme zverejňovať v priebehu roka.

V tomto čísle newslettera sa čiastočne obzeráme späť sa rokom 2011 a prinášame prehľad o dosiahnutých výsledkoch v rámci niektorých našich oblastí činnosti. Zároveň stručne informujeme o podujatiach a aktivitách realizovaných v období január až marec 2012. Pokiaľ by ste mali záujem o detailnejšie informácie, kontakty na jednotlivé oddelenia IOM nájdete na webovej stránke www.iom.sk.

2011: Asistované dobrovoľné návraty a reintegrácia

Podobne ako v minulých rokoch aj v roku 2011 bolo jedným z hlavných cieľov *Programu asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií (AVRR)* informovať migrantov o možnosti vrátiť sa s pomocou IOM do krajiny pôvodu. S týmto cieľom IOM realizovala billboardovo-plagátovú informačnú kampaň, ktorá nadviazala na obdobné kampane z roku 2009 a 2010. Základné informácie o programe AVRR boli umiestnené v 6 jazykoch (slovenčine, angličtine, ruštine, čínštine, vietnamčine a arabčine) na celkovo asi stovke rôznych informačných plôch na uliciach a na železničných staniach v Bratislave a v Košiciach. Nosným informačným obsahom kampane bolo aj tentokrát telefónne číslo zvýhodnenej anonymnej telefonickej linky 0850 211 262, na ktorom pracovníci IOM denne poskytujú konzultácie o programe AVRR.

V roku 2011 IOM Bratislava registrovala do programu AVRR 117 cudzincov a uskutočnila 95 asistovaných dobrovoľných návratov do 17 krajín pôvodu. V prípade záujmu sme migrantom pomáhali aj po návrate: v rámci pred-návratového poradenstva bolo vypracovaných 60 reintegračných plánov, z ktorých 26 sa realizovalo v spolupráci s misiami IOM v krajine pôvodu. (Ďalšia časť plánov vypracovaných v roku 2011 sa bude realizovať v roku 2012.) Z rôznych typov ponúkanej pomoci mali migranti najväčší záujem o naštartovanie podnikania, a to individuálne alebo vstupom do partnerstva s existujúcimi firmami. Išlo najčastejšie o zakladanie malých obchodov (napr. zmiešaný tovar, elektroinštalačný materiál, stavebniny, kníhkupectvo) alebo rozširovanie rodinných fariem a iné poľnohospodárske aktivity. Nákup krmiva či hospodárskych zvierat (ošipovaných, rýb, kráv) predstavuje jednoduchú, ale efektívnu formu pomoci, ktorá umožňuje migrantom využiť existujúce zdroje (pozemky, hospodárske budovy, plodiny) a dosahovať zisk. Ďalším využívaným typom reintegračnej asistencie bola materiálna pomoc zameraná na zlepšenie životných podmienok klienta a jeho rodiny napr. formou opráv domu (oprava centrálného kúrenia, zateplenie domu, rekonštrukcia kúpeľne).

Nákup múky pre cukrárenskú výrobu. Autor: IOM Tbilisi.

Jedným z príkladov úspešnej reintegračnej pomoci je klient z Gruzínska, ktorý požiadal o pomoc pri rozbehnutí podnikania. Na základe zozbieraných údajov o jeho kvalifikácii, schopnostiach a zámeroch mu IOM pomohla pri vstupe do partnerstva s už fungujúcim podnikom. Spolupracujúca misia IOM Tbilisi využila skúsenosti získané pri implementácii iného reintegračného plánu klienta z Holandska, ktorý si založil výrobu cukrovín. Keďže obaja boli z rovnakého mesta, kolegovia z IOM Tbilisi sa rozhodli navrhnúť im partnerstvo. Po spísaní partnerskej dohody IOM zakúpila klientovi tovar na výrobu cukrovín, ktorý bol jeho vkladom do firmy.

Program asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií (AVRR) spolufinancuje Európska únia v rámci Európskeho fondu pre návrat. Solidarita pri riadení migračných tokov a MV SR.

2011: Pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi

V roku 2011 IOM Bratislava identifikovala 27 obetí obchodovania s ľuďmi, z ktorých sa 21 rozhodlo vstúpiť do Programu návratu a reintegrácie obchodovaných osôb. Program finančne zabezpečuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Klientom bola poskytnutá asistencia pri bezpečnom návrate na Slovensko, ako aj rôzne formy reintegračnej pomoci, a to najmä psycho-sociálne poradenstvo (poskytnuté 19 klientom), pomoc pri hľadaní zamestnania (12 klientov), materiálna pomoc (10 klientov) a zabezpečenie chráneného ubytovania (10 klientov).

Z hľadiska účelov obchodovania potvrdil rok 2011 trend nárastu počtu obetí obchodovaných za účelom ekonomického vykorisťovania (celkom 13 prípadov) v porovnaní s účelom sexuálneho vykorisťovania (6 prípadov). Vyskytol sa jeden prípad núteného žobrania a tiež jeden prípad núteného sobáša. Rovnako medzi obeťami obchodovania s ľuďmi zaradenými v programe narastá zastúpenie mužov (celkovo v počte 10), ktoré bolo v uplynulom roku takmer vyrovnané so zastúpením žien (v celkovom počte 11). Väčšina klientov bola vo vekovom rozpätí nad 25 rokov (v celkovom počte 16), ostatní mali medzi 18 a 24 rokom.

Pracovníci IOM prijali na Národnej linke pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi „0800 800 818“ spolu 821 hovorov a poskytli 677 telefonických konzultácií (v ostatných prípadoch sa konzultácia neuskutočnila z dôvodu omylu alebo zneužitia telefonického linky). Oblasť konzultácií zahŕňali najmä: poskytnutie všeobecných informácií o Národnej linke pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi, pomoc v kríze, pomoc s overovaním agentúry poskytujúcej zamestnanie za úhradu, preventívne informácie týkajúce sa práce v zahraničí, referenciu klienta na Políciu SR (prípady pátrania po nezvestnej osobe), referenciu na iné štátne inštitúcie ako napr. úrad práce, živnostenský register a inšpektorát práce (prípady hľadania zamestnania, overovania živností agentúr sprostredkujúcich prácu v zahraničí a sťažnosti na pracovné podmienky), poskytnutie kontaktov na mimovládne organizácie a individuálne poradenstvo klientom programu. Prostredníctvom Národnej linky pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi vstúpilo do Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi 7 klientov.

2011: Poradenstvo a pomoc v oblasti integrácie cudzincov: Migračné informačné centrum

Migračné informačné centrum IOM (MIC) od roku 2006 poskytuje bezplatné právne poradenstvo cudzincom v oblastiach pobytu, zamestnania, podnikania, zlúčenia rodiny, bývania, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti a poistenia, vzdelávania, občianstva a iných. Poradenstvo je poskytované osobne v pobočkách MIC v Bratislave a Košiciach, prostredníctvom zvýhodnenej telefonického linky 0850 211 478 alebo e-mailom mic@iom.int.

PORADENSTVO A INFORMÁCIE PRE CUDZINCOV NA SLOVENSKU
THÔNG TIN VÀ TƯ VẤN CHO NGƯỜI NƯỚC NGOÀI Ở XLOVEN
向在斯洛伐克的外国人提供咨询和信息
خدمة تقديم المشورة والمعلومات للأجانب في سلوفاكيا
COUNSELLING AND INFORMATION FOR FOREIGNERS IN SLOVAKIA
КОНСУЛЬТАЦИИ И ИНФОРМАЦИИ ДЛЯ ИНОСТРАНЦЕВ В СЛОВАКИИ

MIGRAČNÉ INFORMAČNÉ CENTRUM IOM
GRÖSSLINGOVÁ 4, 811 09 BRATISLAVA - POŠTOVÁ 1, 040 01 KOŠICE
HELPLINE 0850 211 478
WWW.MIC.IOM.SK
MIC@IOM.INT

Project is implemented by IOM Slovakia (IOM) in cooperation with the Slovak Republic. The project is supported by the European Union from the European Fund for Integration of Third Country Nationals, Solidarity and Development Cooperation.

Počas roka 2011 sa na MIC obrátilo viac ako 1 500 klientov, ktorým pracovníci MIC poskytli vyše 2 500 konzultácií. Tento počet predstavuje niekoľkonásobný nárast oproti predchádzajúcim rokom (cca. trojnásobný oproti roku 2009). Najvyhľadávanejšími oblasťami, ktorých sa poradenstvo a poskytnuté informácie týkali, boli pobyt, doklady a zamestnanie.

Pracovníci MIC na jednej strane poskytujú jednorazové odpovede či vysvetlenia otázok klientov, na druhej strane dlhodobo pomáhajú klientom pri riešení ich záležitostí vrátane overovania informácií s kompetentnými úradmi, asistencie pri písaní odvo-

laní a pod. V nadväznosti na poradenské služby MIC prevádzkuje webovú stránku www.mic.iom.sk, ktorá obsahuje analyticky spracované legislatívne a praktické informácie z hlavných oblastí života cudzincov (za minulý rok zaznamenala takmer 90 000 individuálnych návštevníkov) a vydáva viacjazyčné tematické brožúry. V roku 2011 išlo o nasledovné: [Odpovede na často kladené otázky cudzincov na Slovensku](#), [Adresár úradov a organizácií pre cudzincov na Slovensku](#), [Sociálne zabezpečenie cudzincov na Slovensku](#).

Ďalšou oblasťou služieb MIC je pracovné a sociálne poradenstvo a pomoc pri zaradení na trh práce, ktoré zahŕňajú pomoc pri príprave životopisu a motivačného listu, vyhľadávanie pracovných ponúk, pomoc v komunikácii so zamestnávateľom, prípravu na pracovný pohovor a pod., ako aj poskytovanie príspevkov na vzdelávacie a rekvalifikačné kurzy. V rámci pracovného a sociálneho poradenstva MIC pomohlo 477 klientom a zároveň prideliло 40 príspevkov na absolvovanie kurzov. Keďže jednou z najväčších prekážok integrácie na trh práce je neznalosť jazyka a zároveň na Slovensku nie je dostatočná dostupnosť kurzov vhodných pre migrantov, v roku 2011 MIC predstavilo pilotný projekt otvorených kurzov slovenského jazyka (viac informácií pozri nižšie), ktorých sa doteraz zúčastnilo viac ako 360 osôb. V roku 2011 MIC tiež pilotne odskúšalo projekt terénnej sociálnej práce, v rámci ktorej tím pracovníkov MIC v spolupráci s kultúrnymi mediátormi navštívi miesta, kde sa zdržiavajú početnejšie skupiny cudzincov, ktorí nemôžu či nechcú navštíviť priestory MIC. Súčasťou terénnej práce je poskytovanie informácií o službách MIC, zber údajov, mapovanie sociálnej situácie a aktuálnych potrieb týchto skupín cudzincov.

V rámci spolupráce s komunitami cudzincov MIC v spolupráci s vyškolenou sieťou tzv. kultúrnych mediátorov organizuje multikultúrne informačné stretnutia, ktoré sú určené na predstavenie komunity verejnosti, sprostredkovanie informácií a služieb členom komunit alebo podporu spoločenského života komunity. V roku 2011 sa celkovo 25 stretnutí zúčastnilo viac ako 2 700 ľudí. MIC pokračovalo v tréningových a vzdelávacích aktivitách pre zástupcov štátnej správy, samosprávy, mimovládnych organizácií a kultúrnych mediátorov v oblasti migrácie a interkulturality, legislatívneho a inštitucionálneho rámca imigračnej a integračnej politiky na Slovensku a zapojenia kultúrneho mediátora do procesu integrácie.

Ďalšie informácie môžete nájsť na webovej stránke Migračného informačného centra www.mic.iom.sk.

MIC je spolufinancované Európskou úniou z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín. Solidarita pri riadení migračných tokov.

Otvorené kurzy slovenského jazyka pre cudzincov už aj v Košiciach

Migračné informačné centrum IOM (MIC) ponúka cudzincom žijúcim na Slovensku možnosť navštevovať bezplatné kurzy slovenského jazyka. Kurzy prebiehajú v priestoroch Migračného informačného centra IOM v Bratislave a od apríla 2012 aj v Košiciach pravidelne dvakrát do týždňa.

Kurz slovenského jazyka v MIC Bratislava. Autor: IOM Bratislava.

Kurzy sú určené štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí majú na Slovensku trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt. Sú realizované na princípoch nízkoprahovosti, čo znamená, že na kurz sa netreba nahlasovať a nie je potrebné absolvovať vstupné testy. Vyučovanie je možné začať navštevovať kedykoľvek – každá hodina je venovaná samostatnej téme, takže ak účastník vynechá jednu alebo viac hodín, nemusí nič „dobiahať“. Program výučby je zameraný na zoznámenie sa so slovenčinou, získanie základnej slovnej zásoby, komunikáciu v slovenskom jazyku a spoznávanie reálií Slovenska. Keďže sa v jednej skupine stretávajú ľudia z rôznych krajín, kurzy poskytujú priestor na nadväzovanie kontaktov, stretávanie sa a výmenu skúseností so životom na Slovensku.

Viac informácií o kurzoch nájdete na webovej stránke www.mic.iom.sk. Záujemcovia môžu MIC kontaktovať na tel. 0850 211 478, 02/5263 0023 alebo e-mailom na mic@iom.int.

Štúdie Európskej migračnej siete za rok 2011

Jedným z nosných pilierov činnosti Európskej migračnej siete (European Migration Network – EMN) je príprava národných štúdií v oblasti migrácie. Štúdie sú výstupmi sekundárneho výskumu a ako súčasť celoeurópskych súhrnných správ slúžia ako zdroj informácií pre tvorcov politik na národnej úrovni a úrovni EÚ, ako aj pre odborníkov z akademickej obce a širšiu verejnosť.

Najnovšia národná štúdia EMN z novembra 2011 pod názvom [Praktické opatrenia v boji proti nelegálnej migrácii v Slovenskej republike](#) mapuje stav politiky a legislatívy, ako aj praktické opatrenia a medzinárodnú spoluprácu v oblasti nelegálnej migrácie. Štúdia poskytuje odhady a analýzy štatistík nelegálnej migrácie

a analyzuje dopady politik a legislatívy EÚ na národnej úrovni. V súlade so zameraním EMN sa štúdia sústreďuje na migračné pohyby štátnych príslušníkov tretích krajín, teda nie občanov EÚ alebo Európskeho hospodárskeho priestoru. Štúdia je dostupná na stiahnutie v slovenskom

aj anglickom jazyku na www.emn.sk. Na základe národných štúdií Európska komisia spracuje komparatívnu súhrnnú správu, ktorá poskytne prehľad o existujúcich prístupoch, mechanizmoch a opatreniach implementovaných v jednotlivých členských krajinách EÚ v rámci boja proti nelegálnej migrácii tak, aby mohla EÚ reagovať ďalšími návrhmi spoločných opatrení.

Okrem spomínanej štúdie vydala EMN v roku 2011 nasledovné publikácie, ktoré sú k dispozícii na www.emn.sk v časti Na stiahnutie: [Vízová politika a jej vplyv na migračné toky do Slovenskej republiky](#), [Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu v Slovenskej republike za rok 2010](#), súhrnná [Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu za rok 2010](#), slovenský preklad súhrnnej [Výročnej správy o politikách v oblasti migrácie a azylu za rok 2009](#), slovenský preklad súhrnnej správy [Saturovanie dopytu po pracovnej sile prostredníctvom migrácie](#), slovenský preklad súhrnnej správy [Dočasná a okružná migrácia](#) a [Viacjazyčný prekladový slovník pojmov z oblasti migrácie a azylu](#).

Činnosť EMN spolufinancuje Európska komisia a Ministerstvo vnútra SR.

Slovenská republika poskytla dočasné útočisko ďalšej skupine utečencov

30. januára 2012 prišla na Slovensko skupina 35 utečencov z Eritrey, Etiópie, Iraku a Somálska z utečeneckého tábora Salloum v Egypte. Ide o jednotlivcov a rodiny s deťmi, ktorým Slovenská republika na základe trojstrannej dohody z 22. decembra 2010 medzi vládou Slovenskej republiky, Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) a IOM Medzinárodnou organizáciou pre migráciu poskytla na svojom území dočasné útočisko.

Občerstvenie v Humennom po ceste z Egypta. Autor: UNHCR, Lucia Kolpáková.

Utečenci sú ubytovaní v azylovom zariadení Ministerstva vnútra SR v Humennom, kde zotrvávajú po dobu 6 mesiacov, počas ktorej budú postupne presídlení do Kanady. IOM zodpovedá za prepravu utečencov do SR a zo SR do Kanady a poskytuje služby súvisiace so zdravotnými prehliadkami utečencov, kultúrnou orientáciou a/alebo jazykovými školeniami za účelom presídlenia.

Skupinu 35 utečencov rôznych národností spája skutočnosť, že po traumách v podobe fyzických násilností, mučenia či znásilňovania boli nútení opustiť svoj domov a nájsť dočasné útočisko v Líbyi. Muži pracovali ako farmári, stavbári či údržbári, ženy ako upratovačky, či pomocníčky v domácnosti. Po vypuknutí konfliktu medzi obyvateľstvom a vládnymi silami bývalého vodcu Líbye Muammara Kaddáfího na začiatku roku 2011 sa však mnoho afrických migrantov stalo terčom násilností domáceho obyvateľstva. Mnohí sa preto pokúsili o útek do Egypta, kde sa dostali do tábora Salloum na hraniciach s Líbyou. Kapacita tábora nepostačuje na dôstojný pobyt približne 2 000 utečencov, ktorí sa v ňom momentálne nachádzajú. Vyhliadky afrických migrantov na integráciu v Egypte sú veľmi nízke a návrat do krajiny pôvodu nie je možný. Presídlenie do Kanady je pre mnohých z nich poslednou možnosťou ako začať nový život.

Projekt financuje Vláda Spojených štátov amerických cez program USRAP – United States Refugee Admissions Program.